

Natura 2000 planer

Støttet af
Fødevarerministeriet og EU

Den Europæiske Union ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af projektet.

Forslag til
Natura 2000-plan 2009-2015

Sydfynske Øhav
Natura 2000-område nr. 127
Habitatområde H111
Fuglebeskyttelsesområde F71+72

Stormøde om Natura 2000 planer

Specialkonsulent Heidi Buur Holbeck,
Videncentret for landbrug
Svendborg d. 28. februar 2011

Processen er i gang og kan ikke rulles tilbage!

Forvent derfor ikke, at det er noget, der går over

Tag udgangspunkt i, at Natura 2000 planerne er noget, der fremover vil have betydning for jeres produktion

Natura 2000 planerne har juridisk ophæng i EU's Ramsar direktiv, fuglebeskyttelsesdirektivet og Habitatdirektivet

Natura 2000 - overblik

- 246 planer
- Meget konkrete og specifikke tiltag
- Ikke kun fokus på eksisterende naturarealer.
- Inddrager også dyrkningsjord
- Generelle administrative retningslinjer er en central del af planen (primært ammoniak-deposition)
- Administrative retningslinjer er uden erstatning!!
- Indsatsen i første planperiode skal ske via frivillige aftaler
- Virkemidler: Miljøordninger

Indhold i Natura 2000-planerne – den konkrete forvaltning

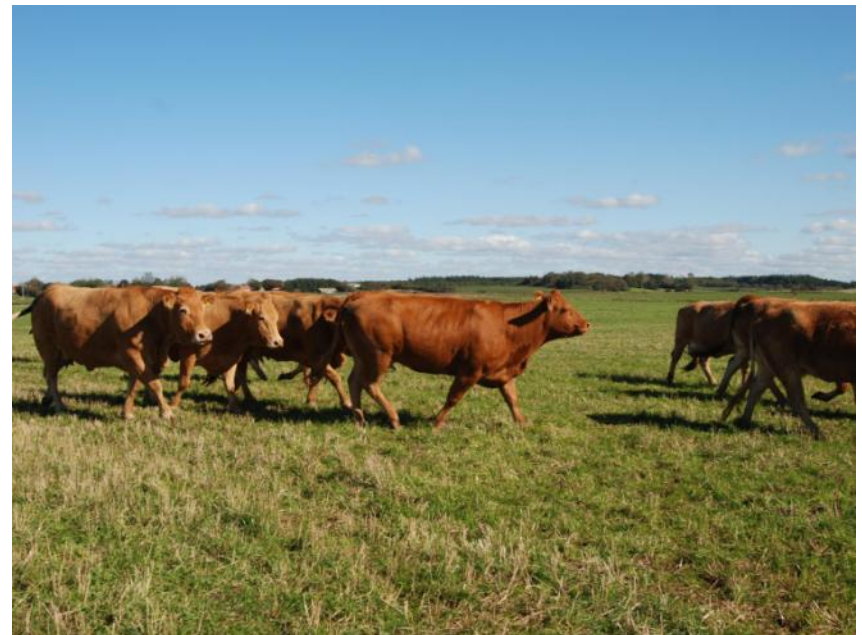
- Mål: Stoppe naturens tilbagegang i udpegede områder.
- Indsats i 1. planperiode skal ske:
  - På **eksisterende** naturarealer (udmeldt af Miljøministeren)
  - Via frivillige virkemidler

Indsatser i første planperiode:

- 130.000 ha naturpleje
- 16.000 ha med bedre vandforhold
- 20.000 ha skov og værdifulde marine rev beskyttes

Metode til at nå målet:

- Rydning af naturarealer
- Skabe sammenhæng mellem naturarealer
- Ændret hydrologi på visse naturtyper
- Afgræsning af naturarealer
- Mindre forstyrrelser af følsomme områder
- Mindre ammoniak
- Bekæmpelse af invasive arter

Natura 2000-planernes betydning

Tre måder, hvor Natura 2000-planerne påvirker landbruget:

1. Ved godkendelse af planer og projekter
2. Administrative retningslinjer: f.eks. nye skærpede regler i husdyrloven – fra merbelastning til total belastning
3. Konkret forvaltning af Natura 2000 områderne – plejetiltag, genopretning og udvidelse af naturtyper via frivillige aftaler eller eksproteration

Hvorfor interessere sig for Natura 2000 planerne?

- Der er jo kun tale om frivillige aftaler.....
- MEN målsætningerne er bindende!
- Målsætningerne er ikke tidsfastsatte, men myndighederne skal agere herefter i deres administration.
- Indsatsprogrammet er bindende i 1. planperiode.
- Husk, der skal indgås frivillige aftaler eller gives erstatning, hvis hidtidig drift ikke kan fortsætte (Naturbeskyttelsesloven)

Natura 2000-planlægning

- Målet er at opnå ”gunstig bevaringsstatus” for de arter og naturtyper som er en del af udpegningsgrundlaget
- Alle myndigheder skal tage hensyn til Natura 2000-planlægningen i forbindelse med anden planlægning
- Målsætninger og indsatsprogram er bindende for myndigheder
- Forslag til virkemidler er ikke bindende

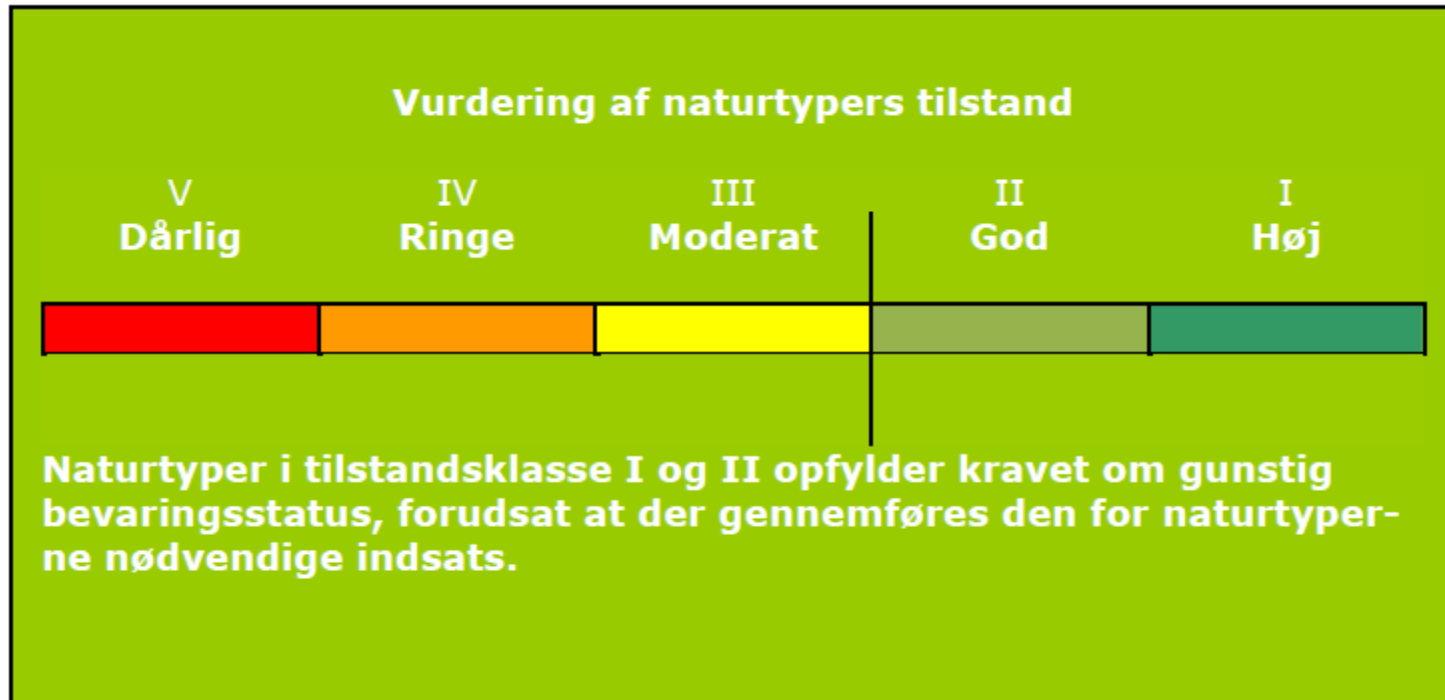

Eksempel på udpegningsgrundlag plan 127: Sydfynske øhav

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 111

Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Kransnålalge-sø (3140)	
	Vadeflade (1140)	Næringsrig sø (3150)	
	Lagune (1150)	Vandløb (3260)	
	Bugt (1160)	Tørt kalksandsoverdrev (6120)	
	Rev (1170)	Kalkoverdrev (6210)	
	Strandvold med enårige planter (1210)	Surt overdrev (6230)	
	Strandvold med flerårige planter (1220)	Urtebræmme (6430)	
	Kystklint/klippe (1230)	Avneknippemose (7210)	
	Enårig strandengsvegetation (1310)	Kildevæld (7220)	
	Strandeng (1330)	Rigkær (7230)	
	Forklit (2110)	Bøg på muld (9130)	
	Hvid klit (2120)	Ege-blandskov (9160)	
	Grå/grøn klit (2130)	Elle- og askeskov (91E0)	
	Arter:	Skæv vindelsnegl (1014)	Stor vandsalamander (1166)
		Sumpvindelsnegl (1016)	Klokkefrø (1188)

Målet er at opnå "Gunstig bevaringsstatus"

Figur 3. Tilstandsklasser for naturtyper.

MILJØMINISTERIET Forslag til vand- og naturplaner 2010 Download af GIS-data samt link til WMS Spørgsmål og kommentarer til kortet bedes rettet til web-ansvarlig

Vælg indhold i kort Søg Værktøjer Indstillinger -Vælg et område - ingen

- Baggrundskort
Skærmkort
Topografisk kort
Ortofoto 2002
DDOland 2006
Intet grundkort
Adm. grænser
Baggrundskort - NEDERST til print
Naturplan - Generelle temaer
NATURA 2000 - områder
NATURA 2000 - Fuglebeskyttelse
NATURA 2000 - Habitat
NATURA 2000 - Ramsar
Fredede områder
Beskyttede naturarealer (3)

- Tilstandsklasse 1
Tilstandsklasse 2
Tilstandsklasse 3
Tilstandsklasse 4
Tilstandsklasse 5
Naturtypekortlægning DDOland 2006

Feltskemaer er baggrundsdata for tilstandsvurderingerne

Feltskema til overdrev
Basregistrering af strukturelle forhold

Lokalstationsnavn	Arealtørrelse i ha.	Inventar	Dato	Startår
Lokalsteds-ID	Følkelands-ID	Sagernummer	14/1 - 07	Slutår
			Estimeret naturtilstand (I - V)	
			II	

Info

A	Råvildt upåvirket overtrængselsareal med typisk uafskårede naturtyper	75	0-10%	10-30%	30-70%	75-100%
B	Overtrængselsareal præget af nutidsforbrug, forurening, opdyrsk udledning	25	0-10%	10-30%	30-70%	75-100%
O	Upåvirket overtrængselsareal					

Beskrivelse af arealet (fx underdyrtyper)
Opvokset overtrængselsareal, præget af meget stejle, beplantet vest-vest. Med ud af bo. hegn, med lidt eng/kvæ, se og kravt. Flere steder vandpølede områder.

Trusler
Opfølgende græsning, tilgroning ved planter fra lokale vand og søer, ~~ikke~~ drapilovene.

Andet
se evt. søers optale af græningshistorie

Vegetationsstruktur (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0-5%	5-10%	10-30%	30-70%	75-100%
				1

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0-5%	5-10%	10-30%	30-70%	75-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0-5%	5-10%	10-30%	30-70%	75-100%
				4

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0-5%	5-10%	10-30%	30-70%	75-100%
				3

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0-5%	5-10%	10-30%	30-70%	75-100%
				1

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				3

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Hydrologi og kystværdi (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Hydrologi og kystværdi (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				3

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
				2

Arbejdsindsats (reguleringsskema)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0%				

Sydfynske Øhav rummer en særlig stor andel af landets forekomst af naturtypen avneknippemose. Naturtypen findes bl.a. i Gulstav Mose.

Foto: Erik Vinther.

”Naturplanens område med hvas avneknippe udgør 5 % af naturtypen i Danmark”

Målsætninger - eksempler

Målsætningen for klokkefrø er, at bestandene når en levedygtig størrelse, og at der skabes sammenhæng mellem delbestande i øhavet.

Foto: Leif Bisschop-Larsen.

Det skal sikres, at der er tilstrækkeligt med egnede yngleområder for almindelig ryle i øhavet.

Foto: Leif Bisschop-Larsen.

For klokkefrø sikres det, at tilstanden og det samlede areal på hvert af de nuværende levesteder på den østlige del af Avernakø, Langeland, Ærø, Birkholm og Hjortø kan danne grundlag for levedygtige bestande.

Målsætninger - eksempel

*Udvidelse og sammenkædning af strandenge og andre vigtige naturtyper er nødvendig på lang sigt.
Foto: Leif Bisschop-Larsen.*

Indsatsprogram - eksempler

Overdrev og rigkær (her på Voderup Klint) er naturtyper, som udvides og sammenkædes.

Foto: Birgit Bjerre Laursen, Fyns Amt.

Det samlede areal med naturtyperne kalkoverdrev, surt overdrev, avneknippemose og rigkær øges til ca. hhv. 80 ha, 25 ha, 25 ha og 89 ha, og det samlede areal af tørt kalksands-overdrev øges om muligt til ca. 5 ha.

Indsatsprogram - eksempler

Sikre velegnede levesteder for rørdrum og rørhøg (vurderet ca. 200 ha) og plettet rørvagtel (vurderet ca. 200 ha) ved at undlade rørhøst. Sikre ekstensiv afgræsning eller sent høstet (vurderet ca. 100 ha) af hensyn til engsnarre.

Der sikres tilstrækkeligt store, uforstyrrede levesteder for ederfugl indenfor egnede delområder.

For almindelig ryle, brùshane, splitterne og dværgterne sikres et antal tilstrækkeligt store ynglesteder uden forstyrrelser og med mindsket prædation.

Fordele i Natura 2000 områder

- Natura 2000 områder har højeste prioritet i miljøordningerne
- Lempede plantedækkekrav for EB i Natura 2000, hvis der er søgt EB i 2008, og der er en miljøordning på arealet
- Stor bevågenhed på, om ordningerne virker
- Nye projektordninger på vej – og flere vil sikkert komme til

Tilskudsordninger

Kendt ordning fortsætter:

- 5 årig pleje af græs- og naturarealer (MVJ ordningen)
  - Samme tilskudssatser (1.400/800 kr./ha)
  - MEN fra 2011, kun i særligt udpegede Natura 2000 områder
  - Udpegninger fremgår af internetmarkkort
-
- Vi arbejder sammen med L&F på at få bedre ordninger med bedre økonomisk incitament!

Processen

- Planer i høring frem til 6. april
- Når planerne er vedtaget, skal kommunerne udarbejde handleplaner
- Handleplanerne danner grundlag for kommunens indsats
- Kommunerne har ansvaret for, at planerne gennemføres
- Der er ikke noget krav om, at de kontakter lodsejerne
- Det er op til den enkelte kommune om - og hvornår - der bliver taget kontakt til lodsejere

Udfordring i høringsprocessen

- Natura 2000 planerne er ikke konkrete og stedsspecifikke
- Skyldes hensyn til kommunernes handlefrihed
- Derfor er der ikke angivet stedsspecifikke habitatnaturtyper og konkrete indsatser
- Det er derfor svært at genfinde, hvilke konkrete arealer indsatsen skal foregå på.
- Men planen bygger på konkrete vurderinger.
- Derfor er det relevant at genfinde, hvilke specifikke arealer indsatsen omhandler.
- Se på kort!

Høringsprocessen: Forhold jer til mål og indsats

- Er målsætninger og indsatsprogram realistisk?
- Tjek på kortmaterialet. På kortene kan det også ses, om en udvidelse af naturarealer vil påvirke landbrugsarealer.
- Påvirkes landbrugsarealer?
- Hvem kan blive påvirket?
- Er en udvidelse overhovedet mulig?
- Er udvidelsen fagligt robust?
- Hvor kan forøgelsen i naturarealerne ske?

Guideline til afgivelse af hørings svar

- På: <http://www.landbrugsinfo.dk/Miljoe/Natura-2000>

Indeholder:

- Vejledning til afgivelse af hørings svar
- Vurdering af konsekvenser for landbruget
- Vejledning til kortlæsning
- - og mange flere relevante oplysninger om processen med Natura 2000 planerne lige nu.

Høringsprocessen

Bliv afklaret på lokalt niveau

Få diskuteret lokalt, hvem der gør hvad, og bliv sikker på, hvad jeres forening gør og ikke gør for jer.

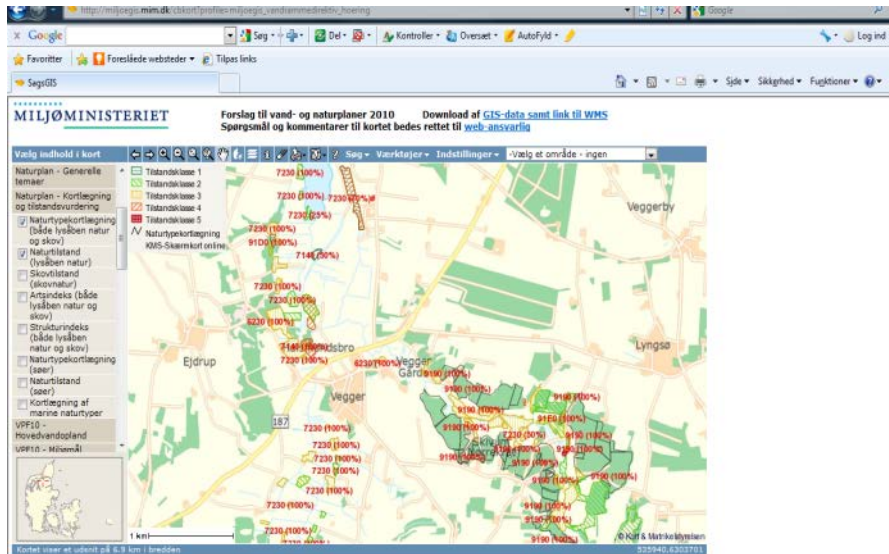
Hvordan bidrager Videncentret og Landbrug & Fødevarer?

- **Giver hørings svar på de overordnede linjer**
- **Arbejder for at sikre gode og attraktive tilskudsordninger**
- **Og at minimere de administrative reguleringer og arbejde for økonomisk kompensation**

Indsatsen omkring Natura 2000 planerne kræver overblik og lokalt kendskab – derfor er det jer, der skal afgive hørings svar på de konkrete planer

Vær også opmærksom på samspillet med Vandplanerne. Der kan være modstridende interesser.

Konklusion: Natura 2000 planerne vil komme til at påvirke mange af jer

Kan Natura 2000 planerne
blive en god forretning?

